

AURLAND KOMMUNE

Framlegg

Retningslinjer for sal og skjenking av alkoholholdig drikk
Alkoholpolitisk handlingsplan - Løyveperioden 2024 – 2028

(Foto: Bjørn Andresen, Statens Vegvesen)

ALKOHOLPOLITISK HANDLINGPLAN FOR AURLAND KOMMUNE

1. Bakgrunn

Etter alkohollova § 1-7 d, skal kommunane utarbeide ein alkoholpolitisk handlingsplan. Denne skal rullerast for kvar løyveperiode og vere retningsgivande for kommunen sin alkoholpolitikk i perioden.

Det er i den alkoholpolitiske handlingsplanen politikanane gir retninga for kva alkoholpolitikk kommunen skal ha i perioden, som det då vert opp til administrasjonen å følgje opp igjennom enkeltvedtak om sals- og skjenkeløyve i kommunen.

2. Føremål

Alkohollova, av 2. juni 1989, regulerer innføring og omsetning av alkoholhaldige drikk.

Lova sitt føremål er å avgrense dei samfunnsmessige, og individuelle skadane alkoholbruk kan føre med seg. Som ledd i dette er føremålet med lova å avgrense forbruket av alkoholhaldig drikk, jfr. formålsparagrafen i § 1-1.

Alkohol er også omtalt i FN sine bærekraftsmål, nr 3 - God helse og livskvalitet

Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder.

Delmål 3.5 – styrke forebygging og behandling av rusmiddelmisbruk, blant annet misbruk av narkotiske stoffer og skadelig bruk av alkohol.

Kommunen sin løyvepolitikk er eit styringsreiskap for å minke skadeverknadane, der ein mellom anna har ei klart mål om å utsetje debutalderen for alkoholbruk og førebyggje skadeleg bruk av alkohol.

3. Lovgjeving

Heimel for regulering av omsetning, produksjon og import av alkohol finn ein i Alkohollova, av 2 juni 1989, med tilhøyrande forskrifter.

Salsløyve

Etter alkohollova er det kommunane som har mynde til å gje og kontrollere løyver for omsetning / sal av øl med eit alkoholinnhald under 4,7%.

Staten har mynde til å gi og kontrollere sal av sterkøl, vin og brennevin.

Skjenkeløyve

Kommunane har også mynde til gje og kontrollere skjenkeløyver for øl, vin og brennevin, dvs. alkoholgruppe 1, 2 og 3.

Staten har mynde i forhold til faste løyver på tog, fly og båt, medan kommunen har mynde til å gi einskild løyve.

Løyveperioden

Etter alkohollova går løyveperioden 4 år, rekna frå 1 juli året etter kommuneval. Det er høve til å utvide løyveperioden til 30 september året etter kommuneval.

Kommunen sitt mynde i alkoholpolitikken:

Etter alkohollova har kommunen mynde til å regulere og styre alkoholbruken på følgjande måtar:

- Setje tak på tal sals- og skjenkeløyver i kommunen
- Fastsetje sals og skjenketider
- Forby skjenking grunna funksjon / beliggenheit. Til dømes idrettsarrangement
- Stille krav til løyvehavar. Til dømes krav om kurs i ansvarleg vertskap
- Setje vilkår ved løyva

4. Organisering av forvaltninga av alkohollova i Aurland kommune

Etter gjeldende delegeringsreglement, er mynde etter alkohollova delegert til kommunedirektøren. Dette gjeld både løyver for heile løyveperioden og løyver for einskildhøve, utviding av skjenkeareal eller skjenketid for einskildhøve, godkjenning av nye skjenkestyrarar for løyveperioden, prikktildeling, inndraging av løyver som følge av tal prikkar og årleg løyvegebyr.

Vedtaksmynde i sak føl det til ein kvar til gjeldande delegeringsreglement i kommunen.

Kommunestyret vedtek alkoholpolitisk handlingsplan.

5. Sals- og skjenkeløyve i kommunen

Etter alkohollova § 1-7 kan det setjast eit tak for tal sals- og skjenkeløyver i kommunen. I følgjande tabell er det sett opp tal løyver dei siste åra.

	2016	2020	2023
Salsløyver	5	6	6
Skjenkeløyver	23	28	27

6. Barnets beste vurdering – barnerettighetsvurdering - grunnloven § 104 2.ledd

Grunnlova § 104 2 ledd krev at det ved handlingar og i avgjerder som vedkjem born, så skal kva som er best for barnet vere eit grunnleggjande omsyn. Borna har rett til å bli høyrde i spørsmål som gjelde deg sjølv, og det skal leggjast vekt på meininga deira.

Etter barnevernlova § 15-1 har kommunen eit ansvar for å førebyggje omsorgssvikt og åtferdsvanskar. Etter FN sine bærekraftsmål nr 3 skal ein arbeide mot god helse og livskvalitet, mellom anna ved å førebyggje skadeleg bruk av alkohol.

Alkohol er ei lovleg handelsvare. Men ei handelsvare som kan gi store både konsekvensar og kostnader for samfunnet og på individ nivå. Foreldra og samfunnet sine haldningar og bruk av alkohol vil både direkte og indirekte påverke barn og unge. Dette igjennom haldningar til tilgjenge og bruk av alkohol samt foreldra og andre i samfunnet sin direkte bruk eller skadelege bruk av alkoholhaldig drikk.

Alkohollova er ei helselov og skadeverknadane av alkohol vert lagd til grunn som kjend informasjon. Meir informasjon kan søkast på helsedirektoratet sine heimesider.

Kommunen skal sikre born og unge eit trygt og godt oppvekstmiljø. Omsynet til borna i kommunen vil av den grunn ha innverknad på kommunen sine retningslinjer for sal og skjenking av alkohol.

Barn og unge utgjer nærare 20% av innbyggjarane i kommunen, og er ei gruppe som ikkje har stemmerett og på den måte ikkje er direkte representert i dei folkevalde organ i kommunen. Etter grunnlova SKAL deira meiningar komme fram og bli lagt vekt på i alle avgjerder som vedkjem barn og unge.

Kommunen sin alkoholpolitikk er ei del av politikken der barn og unge sine rettar må ivaretakast.

Alle barn og unge vil direkte eller indirekte bli påverka av kommunen sin politikk på alkoholområdet. Dette igjennom den måten handelsvara alkohol er tilgjengeleg i matbutikkar, på hotell, restaurantar og andre sals- og skjenkestadar for alkohol.

Kommunen har for tida ikkje eit fungerande ungdomsråd og av den grunn vert elevrådet nytta for å hente inn informasjon om barn og unge sine haldningar og meiningar kring alkohol. Dette som lokalt faktagrunnlag til vurdering av barnets beste.

Tilbakemeldingar frå elevrådet:

- Lite tankar kring skjenketidar og tal skjenkeløyve. Verkar å fungere greitt.
- Alkohol i samband med arrangement
 - o Målgruppa for arrangementet, type arrangement og tidspunkt på dag er viktig.
 - o Avgrensingar i areal for skjenking og tal einingar ein kan kjøpe, dersom det skal skjenkast på arrangement der barn og unge deltek.
- Konfirmasjonsalder er viktig for ungdomane og representerer for dei eit naturleg skilje.
 - o At det er alkohol på kveldsarrangement som til dømes Jordeplerock og Aurlandsmarknaden er akseptert.
 - o Dei tenker same grense kan være naturleg å nytte i samband med andre type arrangement. Til dømes romjuls cup.
 - o Refleksjonar om at ein er eldre og meir klar for å handtere alkohol.

- Litt om Aurlandsmarknaden og liknande arrangement
 - Veldig viktig for ungdomane at det er arrangement på kveldstid som dei kan delta på før konfirmasjonsalder.
 - Dei trekk fram familiekvelden på fredagen under Aurlandsmarknaden som noko veldig positivt. Dette har vore einaste arrangement for ungdomane som ikkje er konfirmert. Det har ikkje vore musikken som har vore avgjerande for at ein har kome, men det at det er ei arena / arrangement som dei er i målgruppa for og faktisk kjem inn på.
 - Det kjem også fram at det ikkje bør være alkoholsal under familiearrangement og dei delane av arrangementet som er ope for alle.
 - Dersom det skal være alkoholsal på dagtid, bør det skje på eit avgrensa område.
- Ølsal i butikk. - Ingen tankar kring salstid
 - Klare tankar kring plassering av øl i butikkane. Bør være mogleg å kjøpe brus, is, osv utan å sjå øl.

Innspela kjem med tydelege moment til dei retningsval kommunen skal gjere i samband med vedtaking av den lokale alkoholpolitikken.

Særleg gjeld dette i samband med arrangement der born og unge er ein del av målgruppa. Dei er også tydelege på at det for ungdomane er eit naturleg skilje ved konfirmasjonsalder. Der dei opplev å få fleire rettar ved at dei kjem inn på Aurlandsmarknaden og Jordeplerock, som er arrangement som er viktige for dei. Ungdomane sin vurdering er at når dei når denne alderen er dei meir klare til å handtere eksponeringa for alkohol, samanlikna med når dei er yngre. For dei er det av den grunn naturleg å nytte dette skiljet også i samband med vurdering av alkohol ved andre arrangement.

Kommunen vurderer også at ein ikkje kan vurdere alle under 18 som same målgruppe då det er skilnad på måten 16 – 17 åringar taklar å sjå rusa personar samanlikna med barnehageborn.

Måten kommunen vel å nytte innspela på er følgjande:

- Ved alle søknadar om skjenkeløyve i samband med arrangement skal det gjerast ei barnets beste vurdering, der innspela som er komme inn i samband med denne planen skal nyttast til ei vurdering av barnets beste i samband med sakshandsaminga av søknaden.

7. Salsløyve for alkoholholdig drikk under 4,7 vol %

6.1 Salsløyve kan berre tildelast daglegvareforretningar.

Med daglegvareforretningar meiner ein butikkar som sel varer som vert rekna som daglegvarer som: matvarer og andre nærings- og nytelsesmidlar, dyremat, vaske- og reingjæringsmidlar, toalettartiklar, hushaldningsvarer som papir, plast, bone- reinse- og pussemiddel.

Det er omsetninga av varegruppene som avgjer om butikken er å rekne som daglegvareforretning. Ikkje vareutvalet.

6.2 Ølutsal og butikk for lokalmat

Salsløyve kan i særlege tilfelle, etter ei konkret vurdering, tildelast spesialforretningar som eigne ølutsal ved bryggeri eller i samband med sal av lokalmat.

6.3 Salsløyve for suvenir butikkar

Salsløyve kan i særlege tilfelle, etter ei konkret vurdering, tildelast suvenirbutikkar som ledd i ein heilskapleg merkevare og identitet ved staden.

8. Skjenkeløyver

7.1 skjenkeløyve

Skjenkeløyve for alkoholhaldig drikk gruppe 1-3 kan tildelast desse konsept:

Spisestadar, skjenkestadar med liten eller ingen matservering, hotell, turisthytter, selskapslokale. Det same gjeld tydeleg avgrensa areal som er satt av til servering av mat og eller drikke på campingplass.

Etter ei konkret og heilskapleg vurdering kan det også bli tildelt skjenkeløyve til andre konsept som til dømes Zipline og museum.

7.2 Hotell og turisthytter

I denne kategori kjem overnattingsstader med minst 20 rom med dusj/bad og toalett. I tillegg har verksemda resepsjonsteneste og lokale der alle måltid skal kunne serverast.

Andre typar overnattingsstader kan få løyve etter ei konkret vurdering.

Skjenkeløyve for minibar omfattar også alkoholgruppe 3, brennevin, under føresetnad av at løyvehavar har gode nok rutinar som hindrar at brennevin ikkje kan serverast frå minibar på tidspunkt da skjenking av brennevin ikkje skal finne stad, og at aldersvilkåret vert følgt.

7.3 Skjenkestad med liten eller ingen matservering

I denne kategori menier ein pubar, barar, diskotek og liknande.

7.4 Tog, skip og fly.

Hovudregelen er at desse har statlege løyver knytt opp til at dei er offentlege transportmiddel.

Skip

Når skip ligg til kai eller ved turar som ikkje er del i offentlig transport, må dei ha kommunale løyver.

Tog – Flåmsbana

Når Flåmsbana ikkje går som offentlig transportmiddel og kan definerast som kollektiv transport, må det søkast kommunalt skjenkeløyve.

Dette gjeld til dømes ved eigne sightseeing turar eller arrangement. Eller om ein skal ha skjenking i togvogn på ein stasjon i samband med arrangement.

7.5 Særskilt om èn-prosents MC klubbar

Det vert ikkje gjeve skjenkeløyve til èn-prosents MC klubbar, klubbar som sympatiserer med desse klubbane (prospects og hangarounds), i lokalar som disponerast av slike klubber eller til arrangement i regi av slike klubbar uavhengig av kva stad arrangementet skal haldast.

9. Tilverkingsløyve

Et skjenkeløyve kan utvidast til å omfatte tilverking av alkohol, jfr alkohollova § 4-2 3. ledd. For denne type løyve vert det stilt krav om at tilverkinga skjer ved skjenkestaden og er ein del av skjenkestaden sin heilskaplege kultur og tradisjon. Det vert også lagt vekt på om skjenkestaden tilbyr kurs i tilverking og omvising i tilverkingslovkala.

10. Krav til løyvehavarar

Alkohollova stiller ein del krav til søkjar av løyve etter alkohollova. Til dømes alder, bestått kunnskapsprøve i alkohollova og vandelvurdering.

Det er vidare prosedyrar for innhenting av opplysningar om søkjar i høve vandel. Vandelskravet må være oppfylt i heile løyveperioden. Dette betyr at dersom vandelskravet ikkje lengre er oppfylt i løyveperioden, kan løyve bli inndradd.

Ved tildeling og fornying av løyve skal det vektleggast om søkjar er eigna til å ha sals- og skjenkeløyve. Her kan det takast omsyn til tidlegare erfaringar med søkjaren si utøving av løyve i form av:

- Brot på vilkår sett for løyvet
- Brot på sals og skjenke reglane i alkohollova og forskrifter
- Endring i driftskonsept utan naudsynt godkjenning
- Klanderverdige ordensforhold ved serveringsstaden.

11. Kontroll – alkohollova § 1-9

Kommunen har med heimel i alkohollova ansvar for kontroll med utøving av kommunale sals- og skjenkeløyve. Etter nasjonal rettleiar skal det gjennomførast 3 kontrollar for kvart løyve. Kvar sals eller skjenkestad skal ha ein kontroll årleg. Dei andre kontrollane skal gjennomførast ut i frå risikovurderingar kring på kva stadar det er størst sjanse for brot på alkohollova. Skjenkestadane med særskild låg alkoholomsetnad vil få færre kontrollar.

Kontrollar skjer på alle vekedagar, men for stadar med meir helgeaktivitet vil kontroll på fredagar og laurdagar bli prioritert. I tillegg vil ein prioritere kontrollar ved ein del større arrangement. Kontrollane skal i hovudsak være anonyme.

Den kommunale kontrollen med sals- og skjenkeløyve er avgjerande for ein god alkoholpolitikk. Kontrollen med korleis løyvet blir brukt, er svært ofte eit effektivt verkemiddel mot dei vanlegaste problema rundt alkoholomsetning, slik som overskjenking, vald og fyll på offentlege stader.

Gjennomføring av kontrollar; Aurland kommune kjøpar tenester hjå privat kontrollør.

Sanksjonar - Inndraging av sals- og skjenkeløyve.

1. januar 2016 trådde nye nasjonale sanksjonsreglar for brot på alkohollova i kraft. Kommunane er forplikta til å følge dei til ein kvar til gjeldande bestemmingane i alkohollova og alkoholforskrifta. Regelbrot vert sanksjonert etter eit fastsett system, der det vert tildelt prikkar etter type lovbrod. Lengde og tidspunkt for inndraging av løyve føl direkte av forskrifta og er likt for alle.

Heimel; Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv (alkoholforskriften) Kapittel 10.

12. Reglar for sals- og skjenkeløyve i kommunen

Skjenkereglar:	Kommunen har ingen tak når det gjeld tal sals- og skjenkeløyve. Kommunen har vedteke utvida sals- og skjenketider, sett i forhold til det som er normaltider i lova. Det er same skjenketid på kvardagar / uke dagar og helg. Verksemder som har løyve til å skjenkje brennevin, kan skjenke på heile sitt skjenkeområde – både inne og ute.
Forbod mot skjenking pga. funksjon / beliggenheit	Enkelte lokale og arrangement har eit slikt publikum / målgruppe eller funksjon, at det med heimel i alkohollovas formål gjer det naturleg å setje generelle avgrensingar / forbod mot å gje skjenkeløyve. Kommunen gir ikkje fast skjenkeløyve for serveringsstader i tilknytning til idrettsanlegg, idrettshall eller liknande. Det kan gjevast løyve for einskildarrangement i idrettshall eller liknande, for arrangement tilgjengeleg berre for vaksne. Til dømes konsert, dansetilstelling eller liknande. Kommunen gir ikkje løyve til alkoholservering ved: - Idrettsarrangement - Arrangement med målgruppe familie, barn og unge - Arrangement der barn og unge er på scenen - Stader som er spesielt retta for familie, barn og unge - I nærleiken av skular, barnehage eller ungdomsklubb - Torget i Flåm

	Ved søknad om skjenkeløyve til arrangement skal kommunen foreta ei vurdering av barnets beste, på grunnlag av innspel frå målgruppa som vart henta inn i samband med utarbeiding av desse retningslinene. For Aurlandsmarknaden og liknande arrangement, vert det ikkje gitt skjenkeløyve før kl 18.00. <u>Særlovgeving:</u> Opplæringslova § 9-5 2. ledd «På grunnskolar og i kombinerte anlegg for skole og andre formål må det ikkje kunne serverast alkohol eller takast med alkohol til nyting under arrangement i offentleg som privat regi. I kombinerte anlegg for skole og andre formål kan det i særlege høve gjerast unntak når desse anlegga vert nytta til kulturelle og sosiale føremål utanom skoletida.» Det er ikkje same regel i barnehagelova, men i Aurland gjeld denne regelen også knytt til barnehage.									
Salstider: (jf. alkohollova § 3-7 og kommunalt vedtak	Alkohollovas tidsrammer for sal av alkohol, gruppe 1, øl: <table><tr><td></td><td>kvardagar</td><td>laurdag og dag før heilagdag</td></tr><tr><td>Normaltid</td><td>08.00 – 18.00</td><td>08.00 – 15.00</td></tr><tr><td>Maksimaltid</td><td>08.00 – 20.00</td><td>08.00 – 18.00</td></tr></table> <u>I Aurland kommune er salstidene slik;</u> - kvardagar 08.00 - 20.00 - laurdag og dag før heilagdag 08.00 – 18.00 - dag før Kristi Himmelfartsdag 08:00 – 20.00 - Påske-, pinse-, jul- og nyårsaftan mellom 09.00 - 15.00 - Sal og utlevering av drikk som nemnt i første ledd skal ikkje skje på sun- og helgedagar, 1. og 17. mai.		kvardagar	laurdag og dag før heilagdag	Normaltid	08.00 – 18.00	08.00 – 15.00	Maksimaltid	08.00 – 20.00	08.00 – 18.00
	kvardagar	laurdag og dag før heilagdag								
Normaltid	08.00 – 18.00	08.00 – 15.00								
Maksimaltid	08.00 – 20.00	08.00 – 18.00								
Skjenketider inne.	Alkohollovas tidsrammer for skjenking av alkohol: <table><tr><td></td><td>Skjenking, alkoholgruppe 1 og 2. Øl og vin.</td><td>Skjenking, alkoholgruppe 3. Brennevin</td></tr><tr><td>Normaltid</td><td>08.00 – 01.00</td><td>13.00 – 24.00</td></tr><tr><td>Maksimaltid</td><td>06.00 – 03.00</td><td>13.00 – 03.00</td></tr></table> <u>I Aurland kommune er skjenketida slik:</u> - Gruppe 1 og 2, øl og vin: kl. 08.00 – 02.00 - Gruppe 3, brennevin: kl. 13.00 – 01.00 - Skjenketid for uteservering er til kl. 01.00.		Skjenking, alkoholgruppe 1 og 2. Øl og vin.	Skjenking, alkoholgruppe 3. Brennevin	Normaltid	08.00 – 01.00	13.00 – 24.00	Maksimaltid	06.00 – 03.00	13.00 – 03.00
	Skjenking, alkoholgruppe 1 og 2. Øl og vin.	Skjenking, alkoholgruppe 3. Brennevin								
Normaltid	08.00 – 01.00	13.00 – 24.00								
Maksimaltid	06.00 – 03.00	13.00 – 03.00								

	Ved søknad om utvida skjenketid for eit særskild høve, får kommunedirektøren fullmakt til å gje skjenkeløyve inntil lovas maksimaltid.
Skjenketider ute.	I Aurland kommune er skjenketida slik: - Skjenketid for uteservering er til kl. 01.00. Skjenkearealet skal være klart avgrensa område som er tydeleg merka og som hovudregel direkte knytt til restaurant / serveringsstad. Ved søknad om utvida skjenketid for eit særskilt høve, får kommunedirektøren fullmakt til å gi skjenkeløyve inntil lovas maksimaltid kl. 03.00. Denne type løyver skal i hovudsak avgrensast til lukka selskap i samband med bryllaup, fødselsdagar og liknande. Det kan ved heilt spesielle høve gjevast løyve til anna utandørs skjenking etter ei konkret vurdering. Som vilkår for denne type løyve set kommunen vilkår om 18 års aldersgrense for arrangementet. For Aurlandsmarknaden gjeld skjenketid ute til kl. 02.00 fredag og laurdag.
Fortæringstid	Konsum av skjenka alkohol skal opphøyra seinast ein halv time etter utløpet av skjenketida
Ambulerande skjenkeløyve – alkoholova § 4-5:	Løyve til skjenking av brennevin, vin og øl i slutta lag. Med slutta lag meinast at det allereie før skjenkinga startar, er danna ein slutta krets av personar, som samlast for eit bestemt føremål i eit bestemt lokale på skjenkestaden. Det er ikkje tilstrekkeleg at ein før skjenkinga har skrive seg på ei liste eller kjøpt billetter. Dersom det oppstår tvil, må kommunen avgjere om eit selskap kan reknast som slutta lag etter alkoholova sin forstand. Ved løyve til ambulerande skjenking skal det peikast ut ein styrar som er ansvarleg for løyvet jf. 1-7 c første ledd. Det er ikkje krav om bestått kunnskapsprøve. Det er heller ikkje krav om at det skal hentast inn uttale frå politiet og NAV før løyvet vert gitt.
Tal ambulerande løyve etter alkoholova § 4-5	Aurland kommune opprettar 2 ambulerande skjenkeløyve.

Serverings- og drikkeforbod direkte heimla i lov: alkoholova § 8-9	Alkoholova § 8-9: <i>«Det er forbudt å drikke eller servere alkohol med mindre det foreligger bevilling til dette, og selv om dette skjer uten vederlag:</i> <i>1. i lokaler med tilleggelseser hvor det drives serveringsvirksomhet,</i> <i>2. i lokaler som vanligvis er alment tilgjengelig for offentligheten,</i> <i>3. i forsamlingslokaler eller andre felleslokaler,</i> <i>4. på annet sted der offentlige møter, fester, utstillinger eller andre tilst</i> <i>5. på gate, torg, vei, i park eller på annen offentlig plass,</i> <i>6. på skip, fly, tog, buss eller annet innenriks transportmiddel for almen</i> <i>På steder som nevnt i første ledd, må heller ikke eier eller annen ansvarlig oppbevare, servere eller tillate servering eller drikking av alkohol.</i> <i>Forbudet mot drikking og servering av alkohol i lokaler som nevnt i første ledd nr. 1, 2 og 3 gjelder ikke når eier, leier, driver eller ansatt disponerer lokalene til eget bruk til sluttet selskap. Forbudet mot drikking og servering av alkohol i lokaler som nevnt i første ledd nr. 3 gjelder ikke når beboer i borettslag eller annet boligsamvirke disponerer lokalene til eget bruk til sluttet selskap.</i> <i>Forbudet mot drikking og servering av alkohol i lokaler som nevnt i nr. 2 og 3 gjelder heller ikke når lokalet leies eller lånes ut til privatperson for en enkelt bestemt anledning til sluttet selskap, og utleier for øvrig ikke står for andre deler av arrangementet.»</i> <u>Særlovgiving:</u> Opplæringslova § 9-5 2. ledd <i>«På grunnskolar og i kombinerte anlegg for skole og andre formål må det ikkje kunne serverast alkohol eller takast med alkohol til nyting under arrangement i offentleg som privat regi. I kombinerte anlegg for skole og andre formål kan det i særlege høve gjerast unntak når desse anlegga vert nytta til kulturelle og sosiale føremål utanom skoletida.»</i> Det er ikkje same regel i barnehagelova, men i Aurland gjeld denne regelen også for barnehagane.
Alkoholservering utan løyve § 8-9 3. ledd	Privatpersonar som leigar/låner eit lokale kan servere alkohol ved særskilt løyve eller slutta lag. Hovudregel: - servering av alkohol mot vederlag krev løyve - servering utan vederlag - tillat utan løyve.

	Det er berre tilgang til alkoholservering utan løyve ved slike private arrangement når utleigar /lånar eller hans /hennar representantar ikkje er involverte i arrangementet på nokon anna måte enn å stille lokalet til rådvelde, og der leigetakar bringar med sine egne drikkevarer. Dersom utleigar/ utlånar står for innkjøp eller servering av mat eller drikke, vil det krevje løyve, sjølv om dette blir gjort utan vederlag. Det krev også løyve dersom eit utanforståande firma står for innkjøp eller servering av både mat og alkohol. For at alkoholservering skal kunne skje utan løyve må dei alkoholhaldige varene alltid skaffast av privatpersonen sjølv, på sama måte som ein hadde gjort ved ein fest heime. Hensikta er å gje privatpersonar høve til å ha arrangement som eit private selskap/fest, der eige stove blir for lite og det er trong for eit større lokale.
Definisjon på " slutta lag"	Slutta lag vert å forstå slik at det før skjenkinga startar, er danna ein slutta krets av bestemte personar som samlast for eit bestemt formål i eit bestemt lokale på skjenkestaden. Kretsen av personar må ikkje vera open for utanforståande. Det er ikkje tilstrekkeleg at man før skjenkinga startar, skriv seg på ei liste, kjøper billetter, melder seg på arrangement på Facebook eller likande, sjølv om tal gjester er avgrensa. Initiativet må vanlegvis koma frå andre enn skjenkestaden sjølv. Klubbar og liknande med avgrensa medlemskap vert ikkje i seg sjølv rekna som slutta lag og heller ikkje vanlege medlemsmøte i foreiningar. Døme: Fest, der invitasjon skjer gjennom sosiale media eller liknande, og der festdeltakarar kjem til etter kvart, vert ikkje definert som slutta lag etter lova.
Kontrollmynde	Kontroll skal mellom anna: - Føre tilsyn med at løyvehavarane følgjer alkohollova, vilkåra i løyvet. Kontrollørane i kommunen bør først og fremst leggja vekt på å kontrollera: - o sals – og skjenketidene - o aldersgrensereglane - o om det blir selt eller skjenkt til tydeleg rusa personar - rettleia løyvehavarane om føresegnene i alkohollova og eventuelle lokale forskrifter
Melding frå publikum om brot	Dersom det kjem inn melding til kommunen om mogeleg brot på sals- og skjenkeløyve frå publikum, skal denne meldinga vidareformidlast til dei som utfører kontrollen for kommunen. Kontrolløren skal ta dette opp med løyvehavar så snart som råd.

Gebyr for løyva	Etter alkoholova § 7-1 skal løyvehavar betale årleg gebyr for sals- og skjenkeløyve. Dette skal reknast ut etter forventa omsett alkoholhaldig drikk. Dei som har løyve etter alkoholova skal årleg sende inn oversikt over omsett alkohol, seinast 1 februar for føregåande år. Berekninga av gebyr for løyva føl reglane i alkoholova, der berekninga går fram av kapittel 6 i alkoholforskrifta. Pr 05.04.24 er minstegebyr for salsløyve på 1960 og for skjenkeløyve på kr 6100. Gebyret skal dekke kostnadane til skjenkekontrollar samt kommunal sakshandsaming av løyva.
-----------------	--